

**OPERAČNÝ PROGRAM ZÁKLADNÁ INFRAŠTRUKTÚRA –
PRIORITA 2: ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA, OPATRENIE
2.2: ZLEPŠENIE A ROZVOJ INFRAŠTRUKTÚRY NA OCHRANU
OVZDUŠIA**

Silvia Ilavská

**Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia zahraničnej pomoci a záležitostí
EÚ, Odbor prípravy projektov, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava, tel.:02/ 459 56
2400, Fax.: 02/59 56 25 11, e-mail: ilavska.silvia@enviro.gov.sk**

OPZI – Úvod

Priorita č. 2 OP ZI má zabezpečiť zlepšenie životného prostredia a jeho riadenia za účelom vytvorenia pevného základu trvalo udržateľného spoločenského a hospodárskeho rozvoja siedmich regiónov zaradených do Cieľa 1 a zníženie rozdielov medzi nimi.

Uvedený cieľ bol definovaný na základe súčasného stavu v odvetví životného prostredia, analýz a strategických dokumentov prijatých vládou Slovenskej republiky v oblasti životného prostredia pod názvom Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky (1993), Národný environmentálny akčný plán SR II (1999), Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2000), Koncepcia vodohospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2005 (2001), Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky do roku 2005 (2002) a Národný rozvojový plán (2003).

Navyše sa priorita č. 2 zameriava na dosiahnutie súladu so smernicami EÚ na ochranu a racionálne využívanie vôd, zníženie znečistenia ovzdušia, odpadové hospodárstvo a ochranu prírodného prostredia. OPZI preto vychádza z Integrovannej aproximačnej stratégie v kapitole Životné prostredie (2001) a zo Zmluvy o prístupí k EÚ.

Pokiaľ ide o infraštruktúru ochrany ovzdušia, je potrebné venovať úsilie najmä ďalšiemu znižovaniu emisií znečisťujúcich látok zo zdrojov znečisťovania ovzdušia, dosiahnutiu lepšej kvality ovzdušia najmä v mestách a priemyselných oblastiach, znižovaniu energetickej náročnosti slovenského hospodárstva a dosiahnutiu zmien v palivovej základni za účelom vyššej miery využívania environmentálne prijateľnejších palív a obnoviteľných zdrojov energie.

Definované opatrenia:

- 2.1: Zlepšenia a rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd
- 2.2: Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu ovzdušia
- 2.3: Zlepšenie a rozvoj na infraštruktúry odpadového hospodárstva
- 2.4: Ochrana, zlepšenie a regenerácia prírodného prostredia

Opatrenie č. 2.2 : Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu ovzdušia

Opatrenie je zamerané na dosiahnutie súladu najmä so smernicou Rady 2001/80/ES o obmedzení emisií z veľkých spaľovacích zariadení, ako aj smernicami Rady

96/62/ES, 99/30/ES, 2000/69/ES a 92/72/EHS o kvalite ovzdušia. Opatrenie má prispieť k zníženiu znečisťovania ovzdušia škodlivými látkami, najmä tuhými znečisťujúcimi látkami, oxidmi síry a oxidmi dusíka, ako aj k zníženiu emisií skleníkových plynov. Opatrenie je zamerané aj na zlepšenie kvality ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia prostredníctvom zavádzania technológií znižujúcich znečisťovanie ovzdušia, ako aj nízko emisných technológií v rôznych sférach výroby.

Cieľ opatrenia

Zníženie emisií látok znečisťujúcich ovzdušie (tuhých znečisťujúcich látok, SO₂, NO_x, CO, organických látok, ktoré sú v odpadových plynch v plynnej fáze vyjadrené ako celkový organický uhlík, benzénu a ťažkých kovov – najmä olova), splnenie záväzkov vyplývajúcich z Kjótskeho protokolu v oblasti znižovania produkcie skleníkových plynov, využívanie environmentálne priaznivých palív a energetických zdrojov a podpora výraznejšieho využívania obnoviteľných zdrojov energie a racionálneho využívania neobnoviteľných zdrojov energie.

Spôsob dosiahnutia cieľa

Podporovaním projektov zameraných na:

- zlepšenie kvality ovzdušia,
- zmenu palivovej základne v prospech environmentálne a energeticky prijateľnejších palív,
- zvýšenie podielu využívania obnoviteľných zdrojov,
- výrobu tepla a teplej úžitkovej vody prostredníctvom využívania nízkoemisných zdrojov,
- inštaláciu technológií zameraných na znižovanie emisií znečisťujúcich látok,
- investície do čistejších technológií so zameraním na najlepšie dostupné technológie (BAT),
- používanie náhradných surovín a látok, ktorých dôsledkom je zníženie emisií do ovzdušia.

Podporované aktivity:

- zmena palivovej základne energetických zdrojov s dôrazom na nízkoemisné a obnoviteľné zdroje,
- inštalácia technológií na zníženie vypúšťania emisií do ovzdušia vrátane monitoringu.

Maximálna výška pomoci

Maximálna výška pomoci z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) predstavuje 75% (pre podnikateľské subjekty 35%) celkových oprávnených výdavkov projektu. Na aktivity tohto opatrenia sa vzťahuje schéma štátnej pomoci (Schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry pre ochranu ovzdušia - evidovaná pod číslom Schéma ŠP - 012/03) v prípade, ak príjemcami pomoci sú podnikateľské subjekty – malí a strední podnikatelia, ako aj veľké podniky.

Všetky projekty, na spolufinancovanie ktorých sa poskytuje štátna pomoc, musia byť v súlade s ustanoveniami zákona č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov.

Schéma štátnej pomoci sa nevzťahuje na konečných príjemcov, ktorými sú regionálna samospráva (VÚC), miestna samospráva (mestá a obce a ich združenia) a štátna správa.

Koneční príjemcovia

regionálna samospráva (VÚC) , miestna samospráva (mestá a obce a ich združenia), teplárenské akciové spoločnosti vo väčšinovom vlastníctve verejno-právnej inštitúcie (FNM) alebo miestnej samosprávy, štátna správa, podnikateľské subjekty

Schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry pre ochranu ovzdušia - evidovaná pod číslom Schéma ŠP - 012/03

Účel pomoci

Účelom pomoci je podpora regiónov s nízkou životnou úrovňou a s vysokou mierou nezamestnanosti a ochrana životného prostredia formou realizácie projektov zameraných na zmenu palivovej základne v prospech environmentálne a energeticky prijateľnejších palív a k zlepšeniu kvality ovzdušia prostredníctvom zníženia znečisťujúcich látok (SO₂, NO_x, CO, VOC, tuhých znečisťujúcich látok PM₁₀, PM_{2,5} a iných) a látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu Zeme.

Pomoc sa vzťahuje na všetky odvetvia hospodárstva okrem: poľnohospodárstva, dopravy, rybníctva a činností spojených s výrobou, spracovaním a predajom výrobkov uvedených v Prílohe I Zmluvy o založení ES.

Poskytnutie pomoci sa nevzťahuje na štátnu pomoc na výskum a vývoj v oblasti životného prostredia, umŕtvené (uviaznuté) náklady a pomoc pri vzdelávaní v oblasti životného prostredia.

Z poskytnutia pomoci v rámci tejto schémy je vyňatá pomoc na projektovanie alebo výrobu strojov alebo dopravných prostriedkov, ktoré možno prevádzkovať s menšími prírodnými zdrojmi a pomoc na podporu činností v podnikoch alebo iných výrobných jednotkách zameraná na zvýšenie bezpečnosti alebo hygieny. Z poskytnutia pomoci v rámci tejto schémy je vyňatá i pomoc pre finančnú reštrukturalizáciu podnikateľov v ťažkostiach.

Regionálna pomoc

Oprávnené projekty

Oprávnenými projektmi sú investičné projekty, ktoré predstavujú alebo sú súčasťou počiatkovej investície na vytvorenie nového podniku, na rozšírenie existujúceho podniku alebo na zavedenie činností, zameraných na podstatné zmeny výroby alebo výrobného procesu v existujúcom podniku (ide najmä o racionalizáciu, diverzifikáciu alebo modernizáciu).

- Budovanie zariadení výroby tepla alebo teplej úžitkovej vody zameraných na zmenu palivovej základne v prospech environmentálne a energeticky prijateľnejších palív pre jeden objekt alebo malú skupinu objektov. Ide predovšetkým o používanie obnoviteľných zdrojov energie, a to využívanie biomasy, solárnych systémov, resp. ich kombinácia;

- Inštalovanie odlučovacích technológií a iných end-of-pipe technológií, ktorých cieľom je zníženie obsahu znečisťujúcich látok v odpadných plynoch vo vzťahu k veľkým a stredným zdrojom znečisťovania ovzdušia;
- Zmena výrobného alebo technologického procesu prostredníctvom inštalovania čistejších technológií so zameraním na najlepšie dostupné technológie (BAT) v oblasti znižovania emisií znečisťujúcich látok;

Za **oprávnené projekty sa nepovažujú** investičné projekty, ktoré predstavujú pravidelné obnovovacie investície súvisiace s výmenou strojov, prístrojov, zariadení, technológií napr. v rámci opatrení modernizácie.

Výška a intenzita pomoci

Výška pomoci pre veľké podniky je maximálne 50% a pre malé a stredné podniky maximálne 65% oprávnených nákladov. Výška pomoci je maximálne 10 mil. EUR, pričom celkové oprávnené náklady projektu nesmú prevýšiť 25 mil. EUR.

Pomoc na životné prostredie

Oprávnené projekty

Budovanie zariadení výroby tepla alebo teplej úžitkovej vody zameraných na zmenu palivovej základne v prospech environmentálne a energeticky prijateľnejších palív pre jeden objekt alebo malú skupinu objektov. Ide predovšetkým o používanie obnoviteľných zdrojov energie, a to využívanie biomasy, solárnych systémov, resp. ich kombinácia.

Oprávnené náklady

Oprávnenými nákladmi na investičné projekty podľa článku K. sú *zvýšené náklady*, ktoré musí podnikateľ znášať v porovnaní s konvenčným zariadením na výrobu tepla a teplej úžitkovej vody s rovnakým výkonom v podmienkach efektívnej výroby tepla a teplej úžitkovej vody. Výška oprávnených nákladov sa určí z celkových environmentálne relevantných investičných nákladov projektu, ktoré sa znížia o všetky úspory vonkajších nákladov a o tržby dosiahnuté v súvislosti s realizáciou projektu po dobu piatich po sebe nasledujúcich rokov od ukončenia realizácie projektu. Všetky úspory vonkajších nákladov a tržby dosiahnuté v súvislosti s realizáciou projektu uvedie príjemca pomoci ako súčasť projektu.

Výška a intenzita pomoci

Výška pomoci pre veľké podniky je maximálne 40% a pre malé a stredné podniky maximálne 60% z oprávnených nákladov. Minimálna výška pomoci nie je stanovená. Výška pomoci je maximálne 10 mil. EUR, pričom celkové oprávnené náklady projektu nesmú prevýšiť 25 mil. EUR.

Zoznam použitej literatúry

1. Programový doplnok OP ZI, Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja, júl 2004
2. Schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry pre ochranu ovzdušia - evidovaná pod číslom Schéma ŠP - 012/03